

sig om Lærereksamen i Anledning af nogle Klager, der skal være kommet fra et jydsk Seminarium — jeg gaar ud fra efter de Udtalelser, der kom, at det maa være Seminariet i Tønder —: Det skal være et værre Eksempel paa Eksamensvæsen og Eksamensterperi end tidligere i Preussen (*Undervisningsministeren* [Nina Bang]: Det har jeg ikke udtalt mig om). Det stod i nogle Blade, jeg læste det i Udlandet, men jeg har kun set visse Blade. Dette Eksamensterperi var faldet Seminariet for Brystet. Maa jeg blot sige dette, at der er stor Forskel paa de forskellige Seminarier; der er nogle Seminarier, hvor det er meget slem, og det er især Kvindeseminarieerne, og det ligger i, at Kvinderne er meget mere samvittighedsfulde end Mænd. For Kvindernes Vedkommende spiller Eksamen en langt, langt større Rolle end for Mænd. En Kvinde kunde aldrig gaa uforberedt til en Time, det gør vi Mandfolk tidt; en Kvinde snyder sig aldrig til noget i en Time, det gør vi Mandfolk tidt, selv gamle Lærere, som jeg har undervist paa Statens Lærerskole, kunde ikke, naar de igen kom paa Skolebænken, lade være med at snyde, det gør Kvinder aldrig (Modsigelse). Ja, der kan være Undtagelser, der kan ogsaa være Undtagelser blandt Mænd, naturligvis. Og til Eksamen — det kender De af Dem, som har taget Eksamen — der slumper vi undertiden til det; en Kvinde slumper aldrig til det, hun tager samvittighedsfuldt paa det, hun slider i det som et Asen, hun vil have, at man skal begynde med Eksamensterperiet, med Repetitionen mange Maanedre før Eksamen. Derimod er der Mandseminarier, hvor Lærere og Elever har det ganske anderledes; de repeterer slet ikke, de bliver ved at læse lige til Eksamen, saa bliver det Elevernes egen Sag, om de vil repeterer.

Eksamensterperiet er noget, som hverken Ministeriet eller Ministeriets tilsynhavende kan have nogen Forpligtelse overfor. I det Fag, jeg kender bedst, Historie, hvori jeg har været Lærer i mange Aar ved Seminarier, og hvori jeg nu er Censor, er det saadan, at der til Eksamen kun opgives Nordens Historie og Verdenshistorien fra 1789. Det er en meget lille Bog, der læses, det er i Almindelighed Busck og Eiler Møller, to smaa Bind, det er det, man opgiver til Præliminærekksamen. Saa

faar de et Afsnit, f. Eks. af Grækenlands Historie, da man vil sikre sig, at de kender den græske Kultur, de lærer nogle Billeder at kende, der hænger paa Væggen, for at de kan blive bekendt med Kunsten, og saa lærer de om Regeringsformerne i Athen og Sparta, og endvidere kan de f. Eks. faa et helt Lands Historie op gennem Tiderne, for at de kan se, at der er Udvikling i et Folk. Det er det hele, der skal opgives til Eksamen, og paa samme Maade gaar det indenfor adskillige af de andre Fag. Det er sket efter Professor Larsens Tilskyndelse, og hvis man bebrøjer Professor Larsen noget, kan jeg i Sandhed vidne, at der i Virkeligheden har været en Udvikling i den rette Retning netop under hans Ledelse.

Naar vi ser paa § 12 i det foreliggende Lovforslag, er der slet ikke noget Fremskridt deri; der skal være Eksamen i alle Fag, aldeles som nu. Det, som efter min Mening er det gale, er netop, at der er alt for meget Eksamensvæsen, og at Eksamen spænder over en alt for lang Tid. Eksamen tager 6 Uger af det sidste Aar og vel 4 Uger af det andet Aar og griber forstyrrende ind i hele Undervisningen.

Det kunde gøres paa kortere Tid, hvis man overlod skiftevis visse Fag til Seminarierne selv, og man prøvede dem i andre Fag, skiftevis et Aar eet Fag og et andet Aar et andet Fag, og derved sikrede sig — i alt Fald fik en vis Sikkerhed, kun den visse Sikkerhed, man kan skabe sig ved Eksamen; det andet, Seminariernes Dygtighed, vil vise sig i det Arbejde, der gøres.

Jeg tror ikke, at Eksamen betyder saa uhyre meget for selve Seminarierne, men derimod for Eleven; det betyder noget, at han eller hun skal gøre sit Arbejde færdigt, at vide, at det ikke skal være Pjask. F. Eks. har man kunnet træffe et Seminarium, hvor Læreren i Historie sagde — jeg kan nævne det, for han underviser ikke der mere —, at det, det kommer an paa i Historie, er ikke, at de lærer Kendsgerningerne og Navnene, men at de lærer at tænke, lærer at filosofere, og saa sad han og filosoferede med dem, og de kunde ingenting, og han kunde ingenting. Det er naturligt, at en saadan Mand kan ikke være Lærer i Historie; det maa Staten sikre sig imod; hvis ikke Seminarierne selv kan gøre det,